

Bosgids

Neem me mee tijdens je boswandeling

met
**BOMEN-
zoekkaart**

Plant samen met Natuurpunt

MEER BOS, VOOR NU EN LATER

In bossen beleef je de tijd van je leven. Je springt er over beken, klautert er in machtige bomen en kust er je eerste liefde. Iedereen heeft recht op die wilde boservaringen. Maar in Vlaanderen zijn er te weinig bossen. Vooral in de buurt van woonkernen snakken we naar meer groen om in te spelen, lopen of wandelen. Daar wil Natuurpunt iets aan doen. Voor 40 euro planten we 10 vierkante meter bos. Bos waarin je kan wandelen en genieten van propeere lucht. Voor giften vanaf 40 euro ontvang je een fiscaal attest.

Van 2011 tot nu hebben we meer dan 150.000 bomen geplant tijdens de plantdagen van Bos voor Iedereen. Help ons nu met een bijdrage. Dan genieten we samen van gezonde lucht, prachtige boswandelingen en geven we dieren en planten de ruimte die ze verdienen.

www.bosvooriiedereen.be

Herken je ze allemaal?

Elke boom is anders. Let vooral op de bladeren, zo herken je hem het best.

LOOFBOMEN

Bomen met bladeren die in de herfst afvallen.

WILG Tot 25 m

- Max. 100 jaar oud
- Onregelmatige en diep gegroefde schors
- Vaak langs vochtige oevers of als knotwilg
- Geliefd bij gandbijen en hommels

BERK Tot 25 m

- Max. 120 jaar oud
- Witte, smalle stam met zwarte ulekken
- Groeit snel op weinig vruchtbare of natte grond
- Populair bij kleine bonte specht en gewone berkenboleet

EIK Tot 40 m

- 700 tot zelfs 1.000 jaar oud
- Stam met gebogen takken en diep-gegroefde schors
- Krijgt pas eikels na 40 jaar, everzwijnen en gaaien zijn er verzot op
- Vleermuizen en boommarters wonen graag in de holtes

GEWONE ESDOORN Tot 35 m

- Max. 400 jaar oud
- Grijsachtige afschilferende schors
- Zaadjes hebben vleugeltjes, net helikoptertjes
- Perfecte boom om te beschutten tegen wind en lawaai
- Geliefd bij bijen en zweefvliegen

BEUK Tot 45 m

- Max. 200 jaar oud
- Gladde grijze schors
- Dicht bladerdak dat geen licht doortaat, waardoor er onder de beuk niets groeit
- Krijgt pas beukenootjes na 50 jaar (om de 4 jaar)
- Eekhoorn, bosmuis en boomklever zijn vergot op beukenootjes

ZWARTE ELS Tot 20 m

- Max. 150 jaar oud
- Paarsachtig grijze tot roodbruine schors
- Zijtakken staan bijna horizontaal
- Wordt gebruikt om oevers te versteunen
- Perfecte thuis voor sijs en elgenhaantje, een glanzend blauw kevertje

POPULIER Tot 35 m

- 100 tot 150 jaar oud
- Ruw gegroefde donkerbruine schors met takken dicht bij de grond
- Groeit erg snel en wordt daardoor vaak gebruikt voor houtverkoop
- Perfecte thuis voor populieren-pijlstaart en wielewaal

GEWONE ES Tot 40 m

- Max. 250 jaar oud
- Gladde, rechte en lichtgroengrijze stam
- Zwarte knoppen die lijken op een bokkenpoot
- Met zijn elastische hout maak je de beste bogen
- Perfecte thuis voor goudvink en essenspanner

HAAGBEUK Tot 25 m

- Max. 200 jaar oud
- Grijze, vrij gladde stam met verticale strepen
- Groeit goed op vochtige, voedselrijke grond
- Geliefd bij meikever en haagbeukboleet

NAALDBOMEN

Bomen die hun naalden houden in de winter.

GROVE DEN Tot 40 m

- Max. 500 jaar oud
- Lange groengrijze naalden en puntige bruine denappeltjes
- Roodbruine schors met bruingwarte schubben
- Groeit op arme droge grond
- Honingbijen zijn vergot op de bloemen van de den

FIJNSPAR Tot 40 m

- Max. 100 jaar oud
- Ruwe bruingrijze schors en grote kegels met afgeronde schubben
- Takken in verdiepingen: elke etage is een nieuw jaar
- Onge kerstboom is een spar, geen dennenboom
- Perfecte thuis voor goudhaantje

De Natuurpunt **BOSGIDS**

Deze gids loopt over van de liefde voor natuurlijk bos. We selecteren speciaal voor jou de tien mooiste boswandelingen. Een zoekkaart met de meest voorkomende bomen krijg je erbovenop. En nu naar buiten.

WAT VIND JE
IN DEZE
BOSGIDS?

Natuurpunt ♥ bossen p.4

Mooiste boswandelingen p.6

Wat leeft er in het bos? p.14

Weetjes voor de slimste
bosmens p.26

Plant zelf bomen in het
boomplantweekend. p.28

Voor je vertrekt

Het bos intrekken en op zoek gaan naar natuurschatten. Heerlijk. Maak eens een gottle dromenvanger, een kleurige herfstbladcollage of een handige takkenkapstok. Voor je vertrekt naar het bos, is het goed om voorbereid te zijn.

Neem in elk geval dit mee:

- Schoenen en kleren die vuil mogen worden
- Verrekijker om naar schuwe bosvogels te loeren
- Zak waarin je je afval verzamelt
- Lange broek tegen vervelende tekenbeten

Zwarte els

V.U. Chris Steenwegen • Coxiestraat 11 • 2800 Mechelen
© shutterstock.com, Marc Keuppens, Stefan Versweyveld, François Van Bauwel, Staf De Roover, Wim Dirckx

NATUURPUNT

BOSSEN

Kijk even om je heen. De kans is groot dat je heel wat dingen ziet die van bomen gemaakt zijn. Van papier, stoelen tot de kurk uit je wijnfles. Maar het liefst van al, zien we bomen in volle glorie als statige koningen van het landschap. Ze doorstaan weer en wind, bieden planten en dieren een warm nest en houden onze huizen droog bij overstromingen. Ze geven ons schone lucht en brengen rust in ons hoofd tijdens wandelingen. Beeld je in dat ze er niet meer zouden zijn. Geen lekker fruit, noten of sprookjesachtige boomhutten én meer natte voeten. Niet echt spannend.

Vlaanderen bengelt helemaal onderaan als bosarmste regio van Europa. De beste manier om bos bij te maken, is grond te kopen en verschillende soorten bomen te planten. Die bomen kunnen uitgroeien tot volwaardige bossen. Van de 22.000 hectare natuurgebied die Natuurpunt beheert, is ruim een derde bos (7000 hectare). Samen met jou kunnen we dat cijfer verhogen.

Kijk hoe je kan helpen op www.bosvooriedereen.be

Roep
'JA, IK WIL'
en plant samen
met ons meer
wild bos.

Elke boom is anders

Oude inheemse bossen geven een thuis aan duizenden insecten, vogels en zoogdieren. Wilde bossen zijn geen voorbeeld van symmetrie. Verschillende soorten bomen staan er kris kras door elkaar. En dat is net goed, want zo vinden heel veel dieren en planten een eigen plekje.

Als je dezelfde bomen op een keurige rij ziet staan, gaat het vaak om aangeplant bos dat bestemd is voor houtverkoop. Wanneer we

die commerciële plantages in beheer krijgen, vormen we ze om naar meer waardevolle natuur.

Op de plantdagen van Bos voor Iedereen, planten honderden Vlamingen inheems bos dat een thuis geeft aan veel bedreigde dieren en planten. Ze planten een gezonde mix van onder andere haagbeuk, zwarte els, hazelaar en zomereik in de grond. Goed voor een wild bos.

Wild bos

Aangeplant bos

DE MOOISTE BOSWANDELINGEN

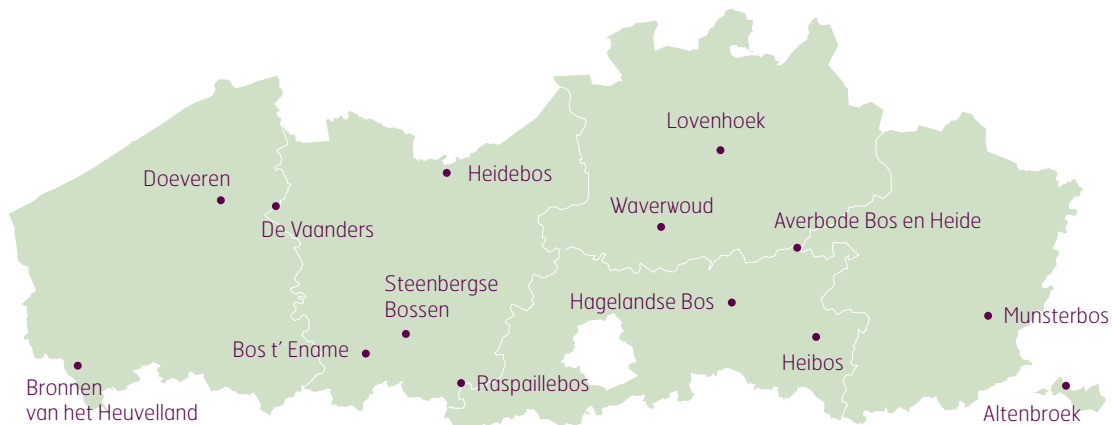
Natuurpunt selecteerde speciaal voor jou de mooiste boswandelingen door prachtige natuurgebieden. Van oude wouden over wandelbruggen tot sprookjesachtige loofbossen waarin je kan verdwalen. Trek je wandelschoenen aan en laat je verrassen door de bossen in Vlaanderen.

www.natuurpunt.be/bos

Op www.natuurpunt.be/bos
vind je wandelkaartjes
en een beschrijving van deze
gebieden.

Appelbloesem

Bos t' Ename

Wandelen in het gezelschap van grote grazers

Op een halfuurtje rijden van Gent ligt het Bos t' Ename. Een mooi bos van meer dan 100 hectare, goed voor uren wandelplezier. Je vindt er grazende roodbonte runderen en konikpaarden. Ze helpen het gebied te beheren. Een boomplantactie in 2017 verbond twee aparte bossen tot één groot bos. Bos t' Ename is gemakkelijk te combineren met de Everbeekse bossen in Brakel.

START

Provinciaal Archeologisch Museum
Lijnwaadmarkt 20, 9700 Ename

6,40 km. Bos t' Ename
blauwe wandeling

Ename

Zottegem >

N46

< Oudenaarde

Abrijsstraat

Sint-Laurentiusstraat

Boskant

Bos
l'Ename

Daalbosstraat

Blote

P

M

Rieckensbeek

Katteberg

Blote

Natendries

Munsterbos

Bos dat barst van het leven

Ten oosten van Hasselt vind je een verborgen pareltje: het Munsterbos. Het is een van de grootste bossen van Natuurpunt (450 ha). Bomen, vijvers en grasland: je vindt het er allemaal. De Munsterbeek kronkelt opnieuw door het landschap. Langs de oevers leven 32 verschillende libellen waaronder de gewone bronlibel, de grootste libel van Vlaanderen. In het water schuilt de zeldzame beekprik, een vis die leeft op de bodems van propere beken. In een vogelkijktoren kan je de tjiptjaf en zelfs de wielewaal spotten. In de buurt vind je ook het Park Hoge Kempen (Maasmechelen) of het prachtige Altenbroek (Voeren).

START

De Remise, Leroyplein 2,
3740 Munsterbilzen

7,60 km, Munsterbos - rode wandeling

Bezoens

Zutendaal

Heide

De Branderij

Sint Amorkapel

Kapel Geheim Leger

Heiken

Munsterbeek

Molenbeek

Elsterbeek

Wilterbeek

Zangerheistraat

Eigenbilzen

Munsterbilzen

N730

Bilgerweg

Albertkanaal

Zutendaalbeek

Bezoersbeek

Wakerstraat

Oude Beekstraat

P

Bilzen

Averbode Bos en Heide

Verdwalen in een eeuwenoud woud

Op de kruising tussen Vlaams-Brabant, Antwerpen en Limburg ligt het grootste aaneengesloten natuurgebied van Natuurpunt (530 ha). Je kan er urenlang wandelen in uitgestrekte bossen, heiden en graslanden, langs vennen en moerassen. Avonturiers kunnen kamperen in de bivakzone. Voor kinderen is er een speelzone met klautertoestellen en een tipi. Omdat het gebied zo groot is, vind je er heel wat zeldzame dieren. Langs de vijvers zie je grote zilverreigers en in het bos zitten bedreigde valse vleermuizen verscholen. Je kan je wandeltocht starten aan de Abdij van Averbode.

START

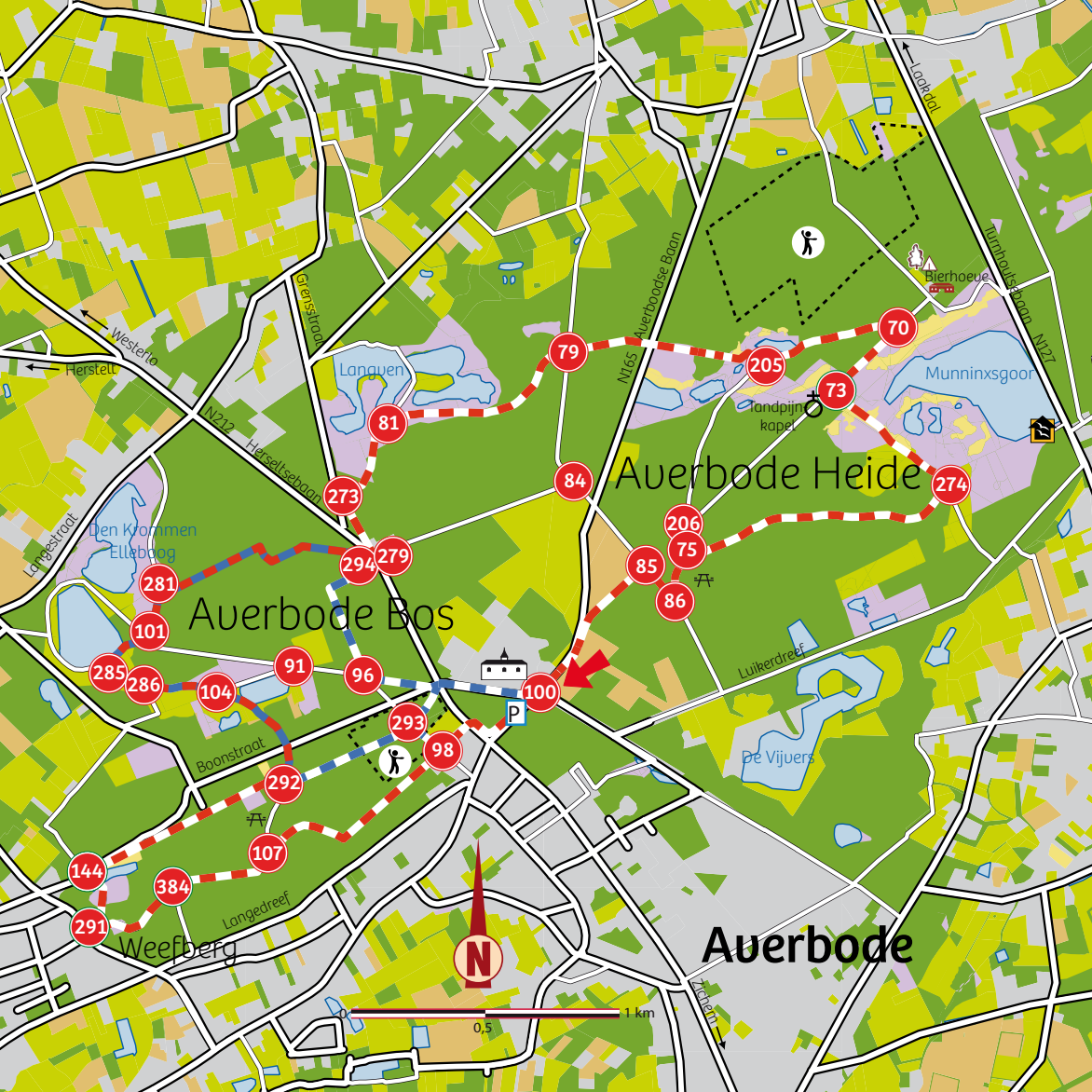
Abdij van Averbode,
Abdijstraat 1, 3271 Averbode

9 km, Averbode bos en heide - rode wandeling met knooppunten op de kaart.

Volg de knooppunten De Merode:

100-98-107-292-104-286-285-101-
281-294-273-81-79-205-73-274-75-
86-85-100

Auerbode Bos

Auerbode Heide

Auerbode

WAT LEEFT ER IN HET BOS?

Bossen wemelen van leven. Insecten en wormen brengen voedsel in de bodem. Bijen en vogels verspreiden stuifmeel en zaden. En roofdieren zoals vossen en marters houden hongerige planteneters in toom. Hier zijn dieren en planten de baas.

Rosse vleermuis

Edelhert

Rode eekhoorn

Boommarter

Bospitsmuis

Eekhoornjesbrood

Gewoon elfenbankje

Voorjaarsbloeiers

Levende schilderijtjes in het bos.

Samen met de lente ontwaken ook de eerste bloemen. Voorzichtig steken ze hun kopjes boven om dan, geprikkeld door de eerste warme zonnestralen, het bos om te toueren tot een kleurrijk schouwspel.

BOSANEMOON *Anemone nemorosa*

- Witte bloemen die soms roze tot lichtpaars kleuren
- Diep ingesneden bladeren
- Bloeit van maart tot mei

BOSHYACINT *Hyacinthoides non-scripta*

- Donkerblauwe, klokvormige bloemen
- Hier en daar vind je een wit exemplaar
- Bloeit van april tot mei

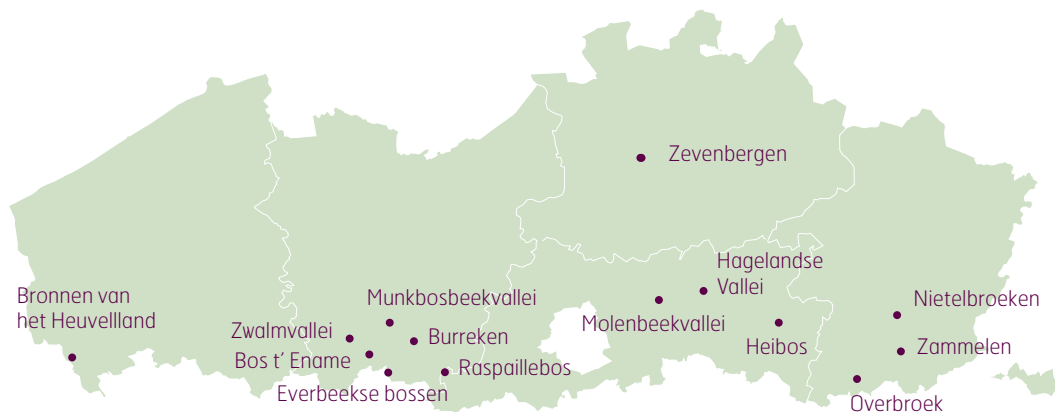

SPEENKRUID *Ranunculus ficaria*

- Gele bloemen
- Bladeren in de vorm van een hart
- Bloeit van februari tot mei

Voorjaarsbloeiërs vind je in heel wat bossen.
Ook op deze plekjes zie je ze langs de wandelpaden.

Boshyacint

Dieren van het bos

In Vlaanderen vind je geen olifanten en tijgers in het bos. Toch schuilt er heel wat leven in de struiken en op de takken.

Ze maken wandelingen spannend. Zeker 's ochtends of bij valavond. Je wandelt door bedauwde spinnenwebben.

En onder de bladeren friemelend knaagdieren. Roofdieren zoals vossen, boommarters of ransuilen houden hongerige

plantenetters in toom en ruimen dode dieren op. Op de grond kruipen egels, mieren en slakken. Wespen en bijen zwermen rond de takken en vinden er eten en een veilige broedplek. Het bos krioelt van het leven.

DAS *Meles meles*

PROPERE SPEELVOGEL

Een das maakt ondergrondse burchten die hij heel netjes houdt. Zijn dieet bestaat voor tachtig procent uit insecten: regenwormen, kevers en slakken. Hij lust ook wel kersen, graan of vogeleieren. In bossen of grasvelden voelt hij zich veilig. Daar vind je hem dus ook. Overdag blijft hij in zijn burcht, maar 's avonds trekt hij erop uit. Dassen zijn echte speelvogels. In hun territorium vind je speelplekken en krabbomen. Kom je een das tegen? Dan mag je terecht trots zijn, want in Vlaanderen is hij vrij zeldzaam.

WAAR VIND JE EEN DAS?

Dassen komen bij valavond uit hun burcht. Net zoals bij reeën, moet de wind in je gezicht blazen. Dan ruiken ze je niet.

- - 70 -80 cm
- - Zwartwitte vacht en grijze rug
- - Kleine kop, lange snuit en korte poten
- - Menu bestaat voor 80% uit insecten
- - Wordt in het wild tot 16 jaar oud

REE *Capreolus capreolus*

VOORZICHTIGE VEGETARIËR

Dit gracieuze hoefdier verblijft het liefst in dichte bossen of akkers. Reeën eten vooral de knoppen, jonge twijgen en bladeren van planten in hun leefgebied. Het mannetje pronkt bijna het hele jaar met zijn gewei. Reeën leven het grootste deel van het jaar alleen. Maar moeders en dochters blijven vaak dicht bij elkaar. Ze zijn actief in de schemering en 's nachts. Dan durven ze wel eens hun snuit buiten het bos te steken. Overdag liggen ze meestal ergens beschut.

HOE KRIJG JE EEN REE TE ZIEN?

Zorg dat je uit de wind staat, want een ree kan je vanaf 300 meter ruiken. En vooral: beweeg traag en voorspelbaar. Reeën schrikken als je plots stilstaat of lawaai maakt.

- - Grote oren en zwarte ogen
- - Vrij spitse snuit met een zwarte neus
- - Vosrode zomervacht en grijsbruine wintervacht
- - Jongen hebben witte vlekken op hun bruine pels
- - Mannetjes hebben een gewei
- - Wordt 1,2 jaar in het wild

Jonge reeën zijn enorm kwetsbaar. Gemiddeld 50% van de jongen overleeft het eerste jaar niet. Vind je zelf een jonge ree in het struikgewas? Verstoor het dan zeker niet. De kans bestaat dan dat de moeder het in de steek laat.

VOS *Vulpes vulpes*

SLUWE ALLESETER

De vos is een van de grootste roofdieren die je in Vlaanderen in een bos kan tegenkomen. Hij is niet veel groter dan een flinke kat, hoewel hij vooral 's winters door zijn dikke vacht bedrieglijk groot lijkt. Vossen jagen alleen, meestal 's nachts en in de schemering. Ze eten bijna alles: ratten, wilde konijnen, vogels, insecten, eieren, verkeersslachtoffers, vruchten en afval. Ze kunnen hard rennen: tot 60 kilometer per uur.

HOE KRIJG JE EEN VOS TE ZIEN?

In oktober, november en december gaan jonge vossen op zoek naar nieuw territorium. Dan durven ze al eens dichterbij mensen te komen.

- - 56 - 78 cm, staart 34- 49 cm
- - Roodbruine vacht met witte keel en buik
- - Rosbruine pluimstaart, vaak met witte punt
- - Puntige, opstaande oren met zwarte achterkant
- - Bewaart soms maandenlang voedsel in kuultjes
- - Wordt in het wild ongeveer 3 jaar, maar kan 11 jaar worden

Bosuיל

Deze vogels ♥ van bos

Bossen zijn erg belangrijk voor vogels. Ze vinden er veilige nest- en slaapplekken en veel voedsel. De ene soort leeft in het bos, terwijl de andere er alleen maar slaapt en ergens anders voedsel zoekt. Er zijn vogels die op de grond broeden en andere die de perfecte boomholte uitkiezen. Kortom: echte bosvogels vinden al wat ze nodig hebben in een gevarieerd bos.

Hoe kan je vogels spotten op je boswandeling?

- Neem verrekijker en veldgids mee.
- Beweeg geruisloos door het bos, zoals een ree.
- Kijk met de zon in je rug, dan zie je de vogels beter.
- Wandel langs bomen of struikrand, daar ben je gecamoufleerd.
- Luister naar de roep of de zang van een vogel om hem te lokaliseren.

Hulp nodig?

Kijk op www.natuurpunt.be/activiteiten voor een vogelcursus bij jou in de buurt.

BOOMKLEVER *Sitta europaea*

ACROBAAT VAN HET BOS

De boomklever klautert vlot omhoog en omlaag op boomstammen. Zelfs ondersteboven is voor hem geen probleem. Hij is verlekkerd op insecten, maar in koudere maanden schakelt hij over op zaden en noten (vooral beuken- en hazelnoten). Hij zoekt boomholtes op in het bos en maakt er zijn nest. Boomklevers zijn monogaam. Ze blijven het hele jaar samen.

OP WELKE BOMEN KAN JE EEN BOOMKLEVER ZIEN?

Vooral op eiken vind je hem terug. Hij klemt nootjes tussen de groeven van de schors. Zo krijgt hij ze gemakkelijker open.

- - 12- 14,5 cm
- - Oranjebruine flanken
- - Korte staart en spitse snavel
- - Halsloos met blauwgrijs Kopje
- - Opvallende zwarte oogstreep

- - 37 - 43 cm
- - Spanwijdte 80 - 95 cm
- - Grote, ronde kop en zwarte ogen
- - Na drie maanden kunnen ze uitvliegen
- - Roodbruin of grijs verenkled met witte vlekken
- - Door speciale donsveren vliegen ze geruisloos

BOSUIL *Strix aluco*

KONING VAN HET BOS

Een bosuil is een vrij grote uil, maar hij is meer pluim dan vogel. Hij weegt maar 500 gram. In griezelfilms wordt zijn typische OE-oehoe-oehoe-roep vaak gebruikt. Waar een bosuil opdaagt, is het uitkijken geblazen voor kleinere vogels en muizen. Hij heeft ze bovenaan op zijn menukaart staan. Bosuilen blijven het hele jaar in de buurt van hun nest. Paartjes blijven elkaar trouw tot de dood.

HOE KRIJG JE EEN BOSUIL TE ZIEN?

Overdag rusten ze vaak dicht tegen een boomstam aangedrukt. Vooral oude loofbomen met holtes zijn hun favoriete plek.

GAAI *Garullus glandarius*

BABELZIEKE BOSBOUWER

De gaai is een luidruchtige vogel die je vooral tegenkomt in eiken- en beukenbossen. Met zijn roep waarschuwt hij andere dieren voor gevaar. Een gaai legt een wintervoorraad aan van eikels en beukenootjes. Zo verstopt hij tot vijfduizend eikels per herfst. Met zijn sterke geheugen vindt hij ze terug. Soms vergeet hij er wel eentje. Daar groeien dan prachtige eiken uit.

HOE ZOEK JE DE GAAI?

Ga op zoek naar een dicht loofbos. Met zijn hese gekrijs en golvende vlucht weet je meteen dat een gaai over je hoofd vliegt.

- - 32-35 cm
- - Brede zwarte snorstreep
- - Lichtbruin met blauw in de vleugel
- - Bootst geluiden van andere vogels na
- - Kan tot 9 eikels verzamelen in zijn keelzak

Paddenstoelen, opruimers van het bos

In de herfst nemen de paddenstoelen het bos over. De meeste paddenstoelen zijn opruimers: **ze groeien op takken en omgevallen bomen en verwerken zo het materiaal dat op de grond ligt.**

Ze zorgen ervoor dat er geen hoog pak bladeren en takken blijft liggen in het bos.

Hieronder vind je enkele opvallende bospaddenstoelen. Ze zijn intens verbonden met bomen. Ze sluiten een soort samenlevings-contract af waar ze allebei voordeel uit halen.

KASTANJEBOLEET *Xerocomus badius*

De kastanjeboleet is een veel voorkomende en gemakkelijk herkenbare boleet. Je vindt de paddenstoel zowel bij loof- als naaldbomen. Hij heeft een wat viltachtige hoed die bij nat weer kleverig aanvoelt. In plaats van plaatjes hebben boleten gaatjes aan de onderkant van hun hoed. Die gaatjes zijn citroengeel en kleuren onmiddellijk inktblauw als je ze aanraakt.

- - 8-30 cm
- - Witte steel
- - Oranjerode hoed met witte stippen
- - Vrijstaande plaatjes met witte sporen

- - 4-20 cm
- - Okerbruine steel
- - Kastanjebruine hoed
- - Vaak op dikke strooisellaag

VLIEGENZWAM *Amanita muscaria*

De vliegenzwam is de populairste paddenstoel. Zijn oranjerode hoed met witte stippen en steel herken je meteen. Je vindt hem zowel bij loof- als naaldbomen op voedselarme, zandige bodems. Zijn mooie naam dankt hij aan een oud gebruik. Vroeger legden mensen stukjes vliegenzwam in een kommetje melk. Vliegen die daarvan dronken, gingen dood. Je laat de vliegenzwam maar beter onaangeroerd, want hij is erg giftig.

GELE AARDAPPELBOVIST

Scleroderma citrinum

Zoals de naam al doet vermoeden, lijkt deze paddenstoel van vorm en kleur op een aardappel. Hij kan goed tegen warmte en droogte en verschijnt al in de zomer. Rijpe exemplaren scheuren bovenaan open en kunnen zo hun stoffige sporen verspreiden. Trap je er per ongeluk tegen, dan krijg je meteen een uitbarsting.

Let wel op dat je dat sporenstof niet in je neus of mond krijgt, want dat is niet zo gezond.

- - 2-12 cm
- - Geen steeltje
- - Geel tot lichtbruin
- - Vorm van een aardappel
- - Ruwe bovenzijde, lijkt gebarsten
- - Purperzwarte sporenmassa binnenin

WEETJES VOOR DE SLIMSTE BOSMENS

Hoe ben je een **brandnetel** te slim af?

De netelharen van een brandnetel staan schuin naar boven. Als je van onderen naar boven wrijft, prikt de plant niet. Jonge blaadjes kan je opeten. Ze zuiveren je bloed. Je kan ze drogen in thee of koken in soep. Als je de blaadjes er snel afritst (van onderen naar boven), word je meestal niet geprikt.

Waarom wordt een **dode boom** niet geruimd?

Dode bomen op de grond zorgen ervoor dat een heleboel dieren er in of van kunnen leven. Mossen en paddenstoelen zijn er dol op. Vogels en uleermuizen gebruiken dode bomen die nog rechtop staan door er een nest in te maken. Bijen gebruiken ze als bijenhotel.

Welke plant heeft **bloedspetters** op zijn blad?

Ooit al de bloedplekken op het blad van ridderzuring gezien? Een legende zegt dat ridders na hun moordende kruistochten de grote bladeren van de plant gebruikten om het bloed van hun zwaarden af te vegen.

Hoeveel **zuurstof** produceert één boom?

Een enkele volwassen boom kan in één seizoen evenveel zuurstof produceren als tien mensen op een heel jaar inademen. Meer nog: bomen zuiveren de lucht op grote schaal.

Hoe helpen bomen tegen **overstromingen**?

Het wortelnetwerk van een bos stabiliseert gigantische hoeveelheden bodem. De wortels versterken de hele fundering van het ecosysteem tegen erosie door wind of water. Grote bomen drinken zo'n 800 liter water per dag. Ontbossing doet dat allemaal teniet. Bovendien kan bodemerosie nieuwe, levensbedreigende problemen uitlokken, zoals aardverschuivingen en zandstormen.

Hoe helpen bomen tegen **kanker**?

Ongeveer zeventig procent van gekende planten die kanker bestrijden, zijn alleen te vinden in regenwouden. In Vlaanderen vergamelen we zo bijvoorbeeld taxus. Deze bevat baccatine. Een stof die in kankerbestrijdende geneesmiddelen gebruikt wordt.

Hoe vangen **roofvogels** muizen?

Muizen kunnen hun blaas slecht controleren. Eigenlijk plassen ze de hele tijd terwijl ze rondlopen. Ze gebruiken vaste banen door het veld. Sommige roofvogels, zoals de torenvalk, kunnen de muizenpipi zien. Die reflecteert namelijk het ultraviolet licht van de zon. Zo vinden ze gemakkelijk hun prooi.

Waarom krijgt een specht **geen hoofdpijn**?

Een specht kan je herkennen door het tikkende geluid tegen een boomstam. Hij doet dat om voedsel te zoeken of een holletje uit te hakken om eieren in te leggen. Een mens zou er hoofdpijn van krijgen, maar een specht heeft een speciaal schokdempertje in zijn hoofd. Daarmee vangt hij de schokken op. Ook heeft hij veel minder hersenuocht, waardoor zijn hersenen niet heen en weer worden geslingerd.

VOOR WIE plant jij een boom?

Met een boom koop je een cadeau voor de natuur. En dat voor vele jaren lang. Het kan een bijzonder gebaar zijn voor iemand die veel voor je betekent. Of voor een bepaalde gebeurtenis in je leven. Of gewoon omdat je zelf meer bos in Vlaanderen wil.

In november kan je tijdens de boomplantdag van Natuurpunt een boom planten op verschillende locaties in Vlaanderen. Van 2011 tot nu hebben we gronden aangekocht en er meer dan 150.000 bomen op geplant.

Kijk op www.bosvooriedereen.be voor een boomplantactie in je buurt.

Help de natuur. Word lid van Natuurpunt.

Natuurpunt is de grootste natuurvereniging in Vlaanderen. Met meer dan 102.000 gezinnen, duizenden vrijwilligers en 400 medewerkers, beschermt Natuurpunt biotopen, soorten en landschappen. Dat door het aankopen en beheren van gebieden, het bestuderen van soorten en het lobbyen bij beleids-makers. Natuurpunt beheert momenteel meer dan 500 natuurgebieden.

Als nieuw lid ontvang je

- een **Fiets- en Wandelgids** met 40 routes doorheen de mooiste natuur van België,
- vier keer per jaar het **Natuur.blad** boordevol informatie over de natuur,
- informatie van je **lokale afdeling** over de natuur in je buurt,
- een lidkaart die je recht geeft op **korting in de Natuurpunt Winkel** (op verrekijkers, boeken en nestkasten) en bij onze **partners** (Schoenen Torfs, A.S.Adventure, natuurparken ...).

**MEER
INFO**

www.natuurpunt.be/wordlid
Vragen? 015-29 72 50

Schrijf je lidgeld (€ 27 per jaar voor het hele gezin) over op BE17 2300 0442 3321
Natuurpunt • Coxiestraat 11 • 2800 Mechelen
met vermelding 'Nieuw lid - bosgids'.

RICOH
imagine. change.

En u, kan u om
het even waar
projecteren?

PROJECTOREN met
ultrakorte projectie-afstand

Doe zoals Victor: maak gebruik
van Ricoh's digitale communicatie-
oplossingen voor al uw meetings.
Deze vernieuwende projectoren
toveren elke ruimte om tot een
vergaderzaal.

COPIERS, PRINTERS... EN ZOVEEL MEER!